

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/ignacy-moscicki/78710,Swieto-Morza-to-Swieto-calej-Polski.html>

Członkowie Ligi Morskiej i Kolonialnej podczas defilady z okazji Święta Morza w Katowicach, 1937 r. Fot. NAC

ARTYKUŁ

„Święto Morza to Święto całej Polski”

Autor: MAGDALENA BAŁDYGA 26.12.2020

W wigilię nocy świętojańskiej kaszubscy rybacy ścinali kanię – winną wszelkiemu złu. Obrzęd ten zapewniał rybakom dobrobyt i szczęście. Już wtedy, na przełomie XVIII i XIX wieku, panowała tradycja święta morza, która miała wówczas charakter ludowy.

W 1932 r. zrodził się pomysł, aby Święto Morza stało się uroczystością państwową. Pomysłodawcą był Andrzej

Wachowiak, członek Gdyńskiego Oddziału Ligi Morskiej i Kolonialnej. Zaproponował on, by pod koniec czerwca poświęcić łodzie rybackie oraz kutry. Nie wiedział wtedy jeszcze, że jego pomysł zyska ogromne znaczenie dla Polaków, a Święto będzie obchodzone aż po dziś dzień.

W Niepodległej ...

31 lipca 1932 r. w Gdyni odbyło się pierwsze Święto Morza. Miało ono niezwykle patriotyczny charakter, jego obchody przyciągnęły wiele ważnych osobistości, m.in. prezydenta RP Ignacego Mościckiego, marszałka Sejmu Kazimierza Świtalskiego, marszałka Senatu Władysława Raczkiewicza, i premiera Aleksandra Prystora.

Kutry w czasie Dni Morza. Port morski w Gdyni, 1936 r. Fot. NAC

Prezydent RP Ignacy Mościcki (w środku na pierwszym planie) podczas rozmowy z uczestniczkami uroczystości z Żywca. Widoczny także szef Kancelarii Cywilnej Prezydenta RP Bronisław Hełczyński (1. z lewej), 31 lipca 1932 r.

Miasto i port zostały udekorowane flagami. Po uroczystej mszy prezydent Ignacy Mościcki w przemówieniu powiedział, że „Święto Morza to Święto całej Polski”, czym dumnie podkreślił jak ważny dla naszego kraju jest dostęp do morza, przynoszący przy tym ogromne korzyści gospodarcze. Odbyła się imponująca defilada, w której uczestniczył batalion Marynarki Wojennej z Wejherowa, oddziały piechoty i kawalerii WP, członkowie licznych organizacji, związków i stowarzyszeń, uczniowie. Odbyła się również parada morską, podczas której można było podziwiać wiele jednostek, m.in. kutry rybackie i motorówki, okręty podwodne oraz kontrtorpedowce „Wicher”.

Górale z Zakopanego podczas defilady z okazji Święta Morza w Gdyni, 31 lipca 1932 r. Fot. NAC

Łódzie z makietą kościoła Mariackiego podczas święta na Wiśle w Krakowie, 1934 r. Fot. NAC

Wszystkiemu przygrywała orkiestra, a defiladzie przyglądała się stutysięczna publiczność, dla której zorganizowano także wiele innych atrakcji (oraz przygotowano pola namiotowe).

Podczas okupacji niemieckiej Święto Morza było nadal obchodzone, ale w tajemnicy...

... i w PRL-u

Po wojnie uroczystość tę obchodzono również w innych miastach m.in. w Szczecinie, Sopocie, Kołobrzegu, Słupsku, Ustce, Wejherowie, a nawet w Warszawie. Co roku Święto Morza (inaczej: Dni Morza) przyciągało ogromną publiczność, dla której organizowane były pokazy, występy, festyny, wydarzenia sportowe, a sama impreza trwała niekiedy kilka dni. Z zachowanego w Archiwum Instytutu Pamięi Narodowej programu centralnych obchodów „Dni Morza” z 1970 r. w Szczecinie możemy dowiedzieć się, jak przebiegała wówczas ta uroczystość, i ile atrakcji czekało na jej uczestników.

Pierwsze Święto Morza, 1946 r.

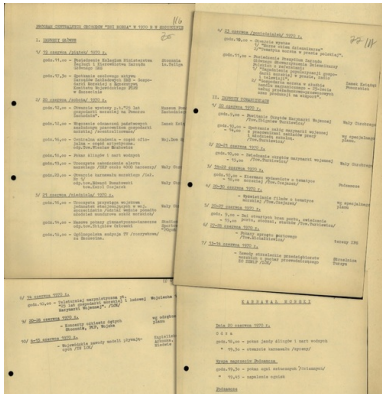
**Album propagandowy "XXX-lecie
MO i SB województwa
gdańskiego". Fot. AIPN**

W ramach przygotowań do obchodów, 19 czerwca 1970 r. w Morskiej Stoczni Jachtowej im. Leonida Teligi odbyło się posiedzenie Kolegium Ministerstwa Żeglugi i Kierownictwa Zarządu Głównego Związku Młodzieży Socjalistycznej oraz spotkanie czołowego aktywu Zarządów Zakładowych ZMS Gospodarki Morskiej z Egzekutywą Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Szczecinie.

20 czerwca 1970 r. uczestnicy mogli zwiedzić wystawę w Muzeum Pomorza Zachodniego, na Zamku Książąt

Pomorskich odbyło się uroczyste wręczenie odznaczeń państwowych zasłużonym pracownikom gospodarki morskiej, a w Wojewódzkim Domu Sportu odbywały się występy artystyczne, na Wałach Chrobrego można było uczestniczyć w karnawale morskim i z 4000 harcerzami ze Związku Harcerstwa Polskiego, być świadkami zakończenia alertu morskiego.

W kolejnych dniach podczas obchodów Święta Morza 1970 r. miały miejsce dalsze atrakcje: wśród wielu można wymienić m.in. publiczną przysięgę żołnierzy z jednostek wojskowych rozlokowanych w województwie szczecińskim, pokazy gimnastyczne, czy wystawy.

**Program centralnych obchodów
"Dni morza" w 1970 r. w
Szczecinie. Dokumentacja
dotycząca zabezpieczenia imprez
organizowanych w 1970 r. Fot.
AIPN**

Oprócz tego w czasie szczecińskich Dni Morza w 1970 r. odbywały się wydarzenia towarzyszące, podczas których można było zobaczyć i zwiedzić okręty Marynarki Wojennej PRL, porozmawiać z marynarzami, obejrzeć filmy i nabyć książki o tematyce morskiej, zwiedzić stocznnię, posłuchać koncertu orkiestry dętej, puścić na Odrze wianek, zobaczyć „korowód wenecki”, obejrzeć paradę jednostek pływających, czy uczestniczyć w występach zespołów folklorystycznych oraz w zabawach ludowych.

Obchody święta, oczywiście, zabezpieczali funkcjonariusze miejscowej Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej wraz z kolegami z Oddziału Prewencji i Ruchu Drogowego KGMO.

Także dziś, w ostatni weekend czerwca, można w wielu miastach Polski uczestniczyć w tym święcie, przypominającym o tym, jak bardzo istotny dla naszego kraju jest dostęp do własnego wybrzeża morskiego.

COFNIJ SIĘ